

פרשת נצבים

שברא עוד דבר בציוויו שיהיה לנו כח בחירה לטובתנו אף לעשות ח"ו נגד רצונו, וא"כ איך אפשר לנו לעשות נגד רצונו, בהשתמשנו בבריאתו לטובתנו, אחרי הכרתנו שא"א לעשות בעצם נגד רצונו, ואיך נעשה נגד רצונו לרע לנו ח"ו.

ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך. לכאורה לא מובן מה שמסיים ובחרת בחיים, למען תחיה אתה וזרעך, שאם כונת הכתוב לטעם, הרי כבר אמר לעיל שאם לא יעשה טוב הוא מיתה. ונראה דבא ללמדנו דהבחירה בטוב שהוא בחיים תהיה במדה כזו שישפיע גם על זרעו והתלמידים, שלפעמים אף שמקיים כל התורה לא ישפיע על זרעו שג"כ ירצו לקיים, כאשר הוא מקיים רק מפני שמוכרח משום שמאמין בה' ובתורתו אבל ניכר מקיומו שאין לו הנאה ושמחה מזה, אלא בע"כ עומד בנסיון, אף שחושב בעצם שיותר טוב היה לו שלא לקיים מצות התורה, וכאשר קיום המצוות על ידו הוא באופן זה הרי הוא מקלקל את זרעו, שיאמרו שהם אין להם כח גבורה כזו לכבוש את יצרם, דהתורה רוצה שיעשה קיום המצוות ולמוד התורה בשמחה גדולה, משום שרק זה הוא עיקר חיותו והנאתו ולא מחיי ההבל שאינם כלום נגד החיי נצח שלו בקיום תורה ומצוות, ואם יקיים התורה והמצוות בשמחה זה ישפיע הרבה גם על זרעו ותלמידיו, שיראו שקיום התורה ומצוות הוא יותר הנאה ושמחה מחיי ההבל, ואין להחשיב הפסד הנאתו מחיי ההבל כלום נגד חיי הנצח, וזה מה שאמרה תורה ובחרת בחיים במדה זו של עשיית המצוות בשמחה, שמוזה תחיה אתה וגם זרעך.

ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וגו' ובחרת בחיים [ל טו]. לשון היום לכאורה תמוה. ואולי הכוונה שבכל יום יראה לבחור בשני הדרכים שלפניו, בין שהיה לא טוב עד עתה צריך להתחיל מעתה לבחור בדרך הטוב, ובין שכבר בחר בדרך הטוב לא יסמוך ע"ז לומר שחדאי יהיה בדרך הטוב גם להבא, אלא לא יאמין בעצמו, ובכל יום ידע שצריך עוד לבחור, כי עדיין עומד דרך הרע והמות לפניו וישתדל לבחור בהטוב. וגם כשנולד לו בן שהוא יום הראשון יתחיל תיכף לעיין איך יחנכהו בדרך התורה.

העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ [ל יט]. הק"ו שכתב רש"י מהשמים והארץ שלא שינו אף שאין להם שכר והפסד כ"ש אנחנו שלא היה לנו לשנות, לכאורה לא מובן הא אין להם בחירה ומוכרחין לקיים והאדם יש לו בחירה. איברא דלמה שבארתי במק"א [בראשית א ו] שגם המלאכים יש להם בחירה, וא"כ גם השמש שיש לה שכל להרמב"ם בהלכות יסוה"ת [פ"ג ה"ט], יש לה בחירה, ומה שנחשב שאין להם בחירה הוא מצד הדעת הגדול שא"א לעשות נגד רצון ה', ודמי זה למה שלא נחשב שיש להאדם בחירה לענין זה שאינו הולך באש להשרף וכדומה, וא"כ שייך ק"ו שגם לנו יש להבין שלעשות נגד רצון ה' הוא כמשליך עצמו לכבשן האש להשרף. אבל אם לא נימא כהרמב"ם או דלא כבאורי יקשה. ונראה שהק"ו הוא מזה גופיה מה שמאמר השי"ת ג'שה שיהיה חק לעולם שכן יתנהגו השמים והארץ, א"כ כ"ש במצות התורה שהוא בהרבה אמירות שלא יתכן שנוכל לעשות נגד רצון השי"ת, אלא